

Rundvandring på Vida Paper, Lessebo 2008-02-28

Pappersbruket i Lessebo har producerat papper sedan 1690-talet. I begynnelsen och ca 200 år framåt fanns i Lessebo även järnbruksverksamhet. Papperstillverkningen skedde ursprungligen i hantverksmässig skala, men redan 1836 installerades den första pappersmaskinen. Massatillverkningen av sulfitmassa startade 1902, vilket gjorde Lessebo till det första bruket i Norden med integrerad massa- och pappersproduktion. VIDA förvärvade Lessebo bruk 2006 och det ingår i dag som dotterbolaget Vida Paper AB i VIDA-koncernen. Produktionen vid bruket uppgår till ca 33 000 ton massa och ca 60 000 ton finpapper per år. Produktionen är nischad mot pappersprodukter där större papperbruk har svårt att konkurrera i flexibilitet. Det gäller färgade papper under varumärkena Colorit och Kaskad jämte de exklusiva tryckpapperskvaliteterna Lessebo Design och Scandia 2000.

Rundvandringen startade vid flisintaget. Bruket framställer sulfitmassa av ren granflis. Flisen kommer till 25 % från VIDA:s sågverk, medan resten anskaffas på marknaden. Man använder ca 300 000 m³s granflis/år och därtill ca 150 000 m³s biobränsle för brukets energiförsörjning. För sulfitprocessen är det en fördel om flisen får ligga i stacken en tid före kokning. Kokningen sker i sur kokvätska med innehåll av svavel till skillnad mot sulfatmassa där kokvätskan är basisk.

Som första station i industrin förevisades en lite maskin för framställning av massa i rullar. Maskinen kan liknas vid en pappersmaskin i minatur och produktionen används i första hand för kvalitetskontroller av den egenproducerade massan. Den normala vägen är att massan pumpas direkt från kokare till papperstillverkningen. Sulfitmassan i Lessebo bleks med väteperoxid. Miljökraven för utsläpp från massatillverkningen är stränga och bruket har genom åren investerat i reningsutrustning så att alla gränsvärden ska klaras med god marginal.

Vid papperstillverkningen används inte endast den egna massan, utan denna blandas med inköpta massor. Vid rundvandringen kunde vi se såväl sulfatmassa av björk och barr som eucalyptusmassa från Veracel, Brasilien. Massorna blandas till olika mälter beroende på vilken papperskvalitet som ska framställas. Syntetiska färgämnen används till färgat papper och utöver ett antal standardkulörer kan också papper fås i specialbeställda färger. De båda pappersmaskiner som används arbetar med hastigheter mellan 70-400 m/min vilket är betydligt långsammare än t ex ett tidningspappersbruk som kan nå hastigheter upp emot 2000 m/min. Massan sprids ut på viran via en inloppslåda där det är av stor vikt att få en jämn fördelning av massan. Den lägre matningshastigheten medger att fibrerna kan orienteras i skilda riktningar vid spridningen vilket ger en jämnare papperskvalitet t ex vad gäller rivstyrka i olika riktningar. Styrningen av pappersmaskinerna är fullt automatiserad med modern teknik och övervakas från ett kontrollrum. Massan innehåller vid spridningen mer än 95% vatten och den fortsatta "resan" genom pappersmaskinen går ut på att med hjälp av pressning och värme torka ut papperet till en färdig produkt. Jämnhet i bl a ytvtikt, tjocklek, genomskinlighet och färg är mycket viktigt för kunderna. Det färdiga papperet kan levereras i rullar av olika bredder eller som ark allt efter kundens önskemål.

Sedan VIDA:s övertagande har investeringar gjorts i en ny hall för arkskärningsmaskiner och en paketeringslinje för A4-papper. Arkskärningsmaskinernas kapacitet är 24 000 ton per år och paketeringslinjen för A4 klarar ca 20 000 ton per år. Den nya utrustningen förevisades i slutet av rundvandringen och har varit i drift sedan några månader. Officiell invigning sker dagen efter vårt besök d v s den 29 februari.

Fortfarande sker en mindre tillverkning av handpapper där främst textilfibrer utnyttjas. Produkterna är brevpapper och kostnärspapper.

Planerade nya investeringar i bruket är installation av en ångturbin för att utvinna elkraft ur spillvärme. Även en pelletstillverkning har planerats, men framtiden för denna investering är osäker då ett flertal utbyggnader på andra håll har lett till att pelletstillverkningen är på väg mot överkapacitet.

Efter rundvandringen i bruket berättad VD Santhe Dahl om VIDA-koncernen som i dag består av ca 1000 anställda och omsätter ca 4 miljarder kr/år. Sågverken som producerar trä för byggmarknaden utgör kärnverksamheten med 1.115.000 m³ förädlade trävaror per år. Inom VIDA Packaging tillverkas 2.100.000 pallar, 2.700.000 pallkragar och 200.000 kabeltrummor. VIDA Pellets producerar 75.000 ton pellets och 1.1 miljoner spånbalar. Från VIDA Energi levereras 2 milj m³s biprodukter för energiändamål och slutligen köps ca 2 milj m³ råvara årligen via dotterbolaget VIDA Skog. Konjunkturen i sågverksbranschen har varit vikande sedan sommaren 2007 och det sker nu en prispress på sågad vara.

Efter föredraget fick några av deltagarna möjlighet att prova på att tillverka eget papper för hand, varefter kvällen avslutades med att värdföretaget VIDA bjöd på middag.